

**Een verkennend archeologisch
inventariserend veldonderzoek door
middel van boringen aan de
Bleuminkmaatweg 1 te Vorden, gemeente
Bronckhorst (Gld)**

A.J. Wullink & K.A. Hebinck

ARC-Rapporten 2009-52

Geldermalsen
8 juli 2009
ISSN 1574-6887

Colofon

Een verkennend archeologisch inventariserend veldonderzoek door
middel van boringen aan de Bleuminkmaatweg 1 te Vorden, gemeente
Bronckhorst (Gld)

ARC-Rapporten 2009-52
ARC-Projectcode 2009/127

Tekst

A.J. Wullink & K.A. Hebinck

Afbeeldingen

A.J. Wullink

Redactie

N. van Malssen

Beheer en plaats van documentatie

Archaeological Research & Consultancy

Status

definitieve versie

Autorisatie — C.G. Koopstra

Uitgegeven door

ARC bv

Postbus 41018

9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 8 juli 2009

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

---

Projectgegevens

Projectnaam	Vorden, Bleuminkmaatweg
Projectcode	2009/127
Archisnummer	34029
Projectleider	drs. A.J. Wullink
Contact	0345-620101, a.j.wullink@arcbv.nl
Opdrachtgever	Econsultancy BV, ir. E.M. ten Broeke
Contact	0314-365150, tenbroeke@econsultancy.nl
Bevoegd gezag	Gemeente Bronckhorst, dhr. C. Hofs
Contact	0575-750250
Beoordeling	drs. M. Kocken, archeoloog Regio Achterhoek
Contact	0314-321384, m.kocken@regio-achterhoek.nl

Locatiegegevens

Toponiem	Bleuminkmaatweg
Plaats	Vorden
Gemeente	Bronckhorst
Provincie	Gelderland
Kaartblad	34C
RD-coördinaten	N: 223.595/454.410 O: 223.725/454.330 Z: 223.635/454.220 W: 223.420/454.260
Oppervlakte	7700 m ²

Beschrijving onderzoekslocatie

Geologie	Formatie van Boxtel (Laagpakket van Wierden) op Formatie van Kreftenheye
Geomorfologie	Vlakte van ten dele verspoelde dekzanden
Bodem	Laarpodzol
Historische situatie	Akker/weiland sinds 1933, daarvoor bos
Archeologische verwachting	Lage trefkans op archeologica vanaf het Laat-Paleolithicum

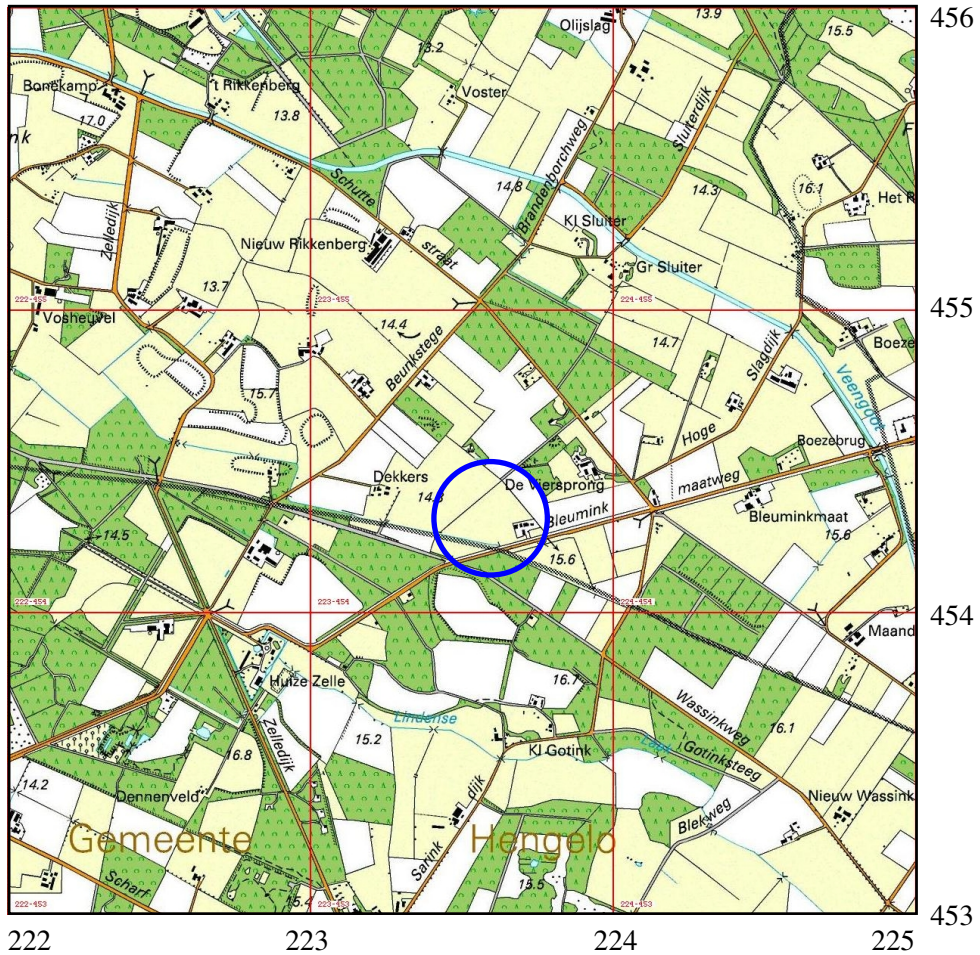

Legenda

— Onderzoekslocatie

Afbeelding 1. Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving (omcirkeld), voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In opdracht van Econsultancy uit Doetinchem heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een verkennend archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van boringen uitgevoerd aan de Bleuminkmaatweg 1 te Vorden (afb. 1). Aanleiding tot dit onderzoek vormt de voorgenomen herontwikkeling van de locatie. De geplande ingrepen bestaan uit het egaliseren van de onderzoekslocatie, waarna er een aantal singels van bomen (eiken) zal worden geplant. Op het zuidwestelijk deel van het plangebied zal een waterpartij worden aangelegd. Voor de aanleg van de singels zal de bodem tot een diepte van 0,5 tot 1 meter –mv vorden verstoord. Voor de aanleg van de waterpartij zal de bodem tot een diepte van 1,5 tot 2 meter –mv worden afgegraven. Hierbij worden mogelijk archeologische waarden bedreigd. Conform de Wet op de archeologische monumentenzorg dient het plangebied eerst te worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden.¹ Het veldwerk is uitgevoerd op 12 maart 2009 door drs. A.J. Wullink van ARC bv en ir. E.M. ten Broeke van Econsultancy. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1).²

1.2 Onderzoeksgeschiedenis

Op 27 februari 2009 is een bureau-onderzoek verricht door Econsultancy.³ Het archeologisch verwachtingsmodel uit het bureau-onderzoek vormt het uitgangspunt voor het inventariserend veldonderzoek en is hieronder weergegeven.

Op grond van de verzamelde archeologische en aardwetenschappelijke informatie is de volgende gespecificeerde verwachting opgesteld:

Uit de landschappelijke ligging blijkt dat het plangebied niet gunstig heeft gelegen als nederzettingslocatie. Verwacht wordt dat het plangebied binnen een laag gelegen vlakte van verspoelde dekzanden ligt en dat de bodem een veldpodzol betreft. Dergelijke locaties zullen in het verleden periodiek te nat en hooguit geschikt geweest zijn geweest als weidegrond voor vee.

Ondanks het feit dat de kans laag wordt geacht, kunnen in principe in het hele plangebied archeologische resten voorkomen vanaf het Laat-Paleolithicum. De archeologische resten komen voor direct aan of onder het maaiveld. De vonstenlaag wordt verwacht in de eerste 30 cm beneden het maaiveld. Archeologische sporen (uitgezonderd diepe paalsporen en waterputten) worden binnen 50 cm beneden het maaiveld verwacht. De archeologische resten bestaan hoofdzakelijk

¹In werking getreden op 1 september 2007.

²De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op www.sikb.nl.

³Ten Broeke, E.M. 2009: *Archeologisch bureauonderzoek Bleuminkmaatweg 1 te Vorden in de gemeente Bronckhorst*, Econsultancy Rapport 09015009 (conceptversie).

uit aardewerk- of vuursteenstroomingen. Door variërende grondwaterstanden, en daardoor afwisseling van droge en natte bodemomstandigheden, zullen archeologische resten slecht zijn geconserveerd. Het complextype en de omvang kunnen niet nader worden gespecificeerd door de beperkte gegevens.

Het plangebied is, uitgaande van het beschikbare historische kaartmateriaal, vanaf de jaren '30 van de vorige eeuw tot heden in agrarisch gebruik geweest. Tijdens ploegwerkzaamheden kunnen eventueel aanwezige archeologische resten verstoord zijn geraakt en worden daarom ook niet meer in situ verwacht.

1.3 Doel van het inventariserend veldonderzoek

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) dient ertoe het in het bureau-onderzoek voorgestelde verwachtingsmodel te verifiëren en met veldwaarnemingen te completeren. Het IVO bestaat uit drie stappen: verkennend, karterend en waarderend. Het verkennend onderzoek richt zich op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden. Het karterend onderzoek stelt vast of er al dan niet archeologische waarden aanwezig zijn. Het waarderend onderzoek bepaalt de waarde van de archeologische resten.

1.4 Werkwijze

Het IVO is uitgevoerd als een verkennend booronderzoek. Hiertoe zijn met behulp van een edelmanboor met een diameter van 7 cm op het onderzoeksterrein 7 boringen geplaatst tot maximaal 100 cm –mv. De boringen zijn, rekening houdend met de aanwezige bebouwing en de toekomstige nieuwbouw, verspreid over het terrein gezet om een juiste, algehele indruk van de bodemopbouw te kunnen krijgen. De boorkernen zijn zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies konden worden beschreven en opgemeten. Het opgeboorde materiaal is gezeefd en doorzocht op de aanwezigheid van archeologische resten. Vervolgens is de bodemopbouw per boring beschreven en is er gelet op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerkfragmenten, houtskool, fosfaatvlekken, vuursteen, natuursteen, verbrand leem en bot. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaardbeschrijvingsmethode (ASB).

2 Resultaten inventariserend veldonderzoek

Op de onderzoekslocatie zijn zeven boringen gezet. De locatie van de boringen is weergegeven in afbeelding 2. De resultaten van het verkennend booronderzoek zijn opgenomen in bijlage 1.

Uit het booronderzoek komt naar voren dat de bodemopbouw op vrijwel de gehele onderzoekslocatie gelijk is. Op de gehele locatie bestaat de bodem uit zwak siltig matig fijn zand. De bodem bestaat uit een 20 (boring 1 en 2) tot 40 cm (boring 5) dikke bouwvoor die met een scherpe grens overgaat in de onderliggende C-horizont. Alleen in boring 7, in het uiterste oosten van de onderzoekslocatie, is nog een dunne B-horizont aangetroffen, die op een diepte van 50 cm –mv overgaat in de C-horizont.

Uit de boringen blijkt dat het uitgangsmateriaal op de onderzoekslocatie bestaat uit matig fijn eolische dekzanden (Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden). Alleen in boring 7 is een restant van een veldpodzol aangetroffen. In de overige boringen lag de bouwvoor direct op de C-horizont, een indicatie dat de bodem is afgetopt, mogelijk bij ruilverkaveling. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

3 Samenvatting en conclusie

Volgens het bureau-onderzoek door Econsultancy ligt de locatie waarschijnlijk op een vlakte van verspoelde dekzand, waarin veldpodzolgronden tot ontwikkeling zijn gekomen. De veldpodzolgronden hebben door de relatief hoge grondwaterstanden waarin ze tot ontwikkeling komen, volgens de Cultuurhistorische Waardenkaart van de provincie Gelderland een lage archeologische trefkans. In de dekzandgebieden kunnen in principe bewoningssporen vanaf het Laat-Paleolithicum worden aangetroffen. Zo is er op 1300 meter ten zuiden van het plangebied een vuustenen bijl uit het Neolithicum gevonden. Bij een booronderzoek op 2000 meter ten zuiden van de locatie zijn sporen van een ijzerproductiecentrum uit de Vroege tot Late Middeleeuwen aangetroffen. De onderzoekslocatie was tot begin 20e eeuw bos. Hierna is het ontgonnen en in agrarisch gebruik geweest. Op de locatie is in het verleden bebouwing aanwezig geweest.

Uit het verkennend inventariserend booronderzoek heeft aangetoond dat op de onderzoekslocatie veldpodzolen aanwezig zijn geweest, maar dat deze op het grootste deel van de locatie zijn afgetopt. De lage archeologische trefkans voor veldpodzolen wordt hierdoor al helemaal gering.

4 Aanbeveling

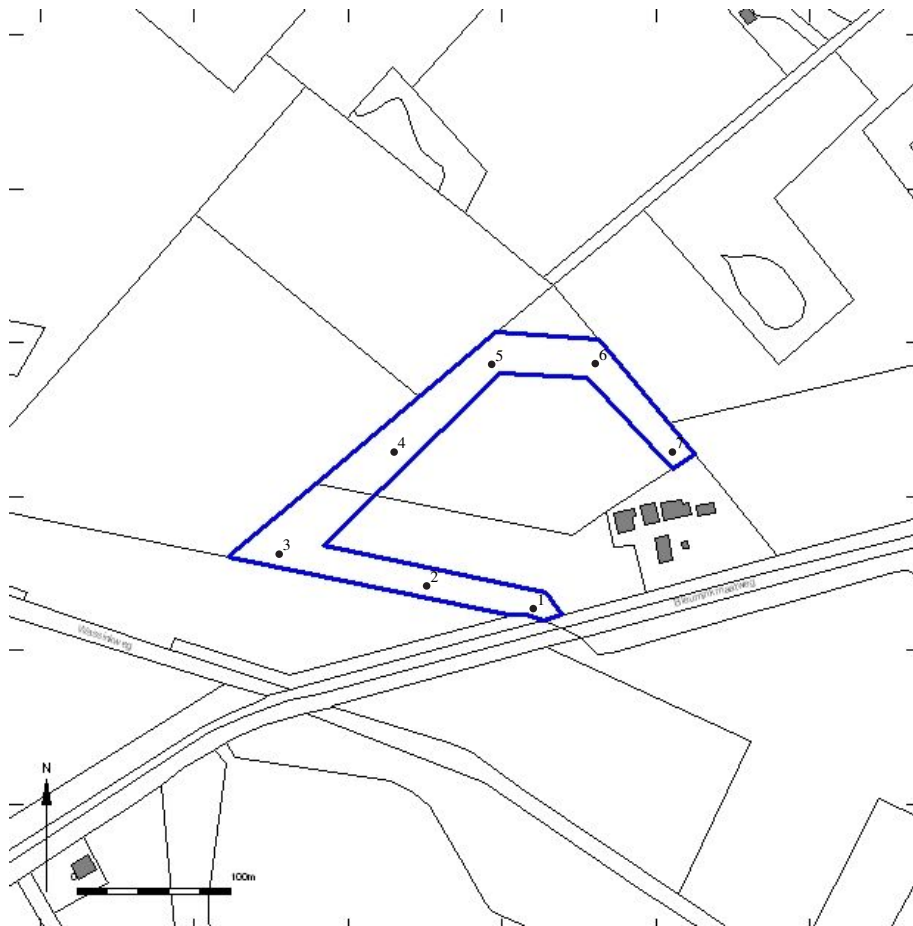
Gezien de geringe kans op archeologische resten binnen de onderzoekslocatie zijn er geen bezwaren tegen de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie. Geadviseerd wordt dan ook om de onderzoekslocatie vrij te geven. De archeologische meddingsplicht blijft echter bestaan. Mochten tijdens toekomstige graafwerkzaamheden archeologische resten worden aangetroffen, dan dient dit onverwijld aan het bevoegd gezag, de gemeente Bronckhorst, te worden gemeld. Het bevoegd gezag beslist of de locatie definitief kan worden vrijgegeven.

Literatuur

Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). Vierde, geheel herziene druk.

Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0*. Amersfoort.

Mulder, E.J.F. de, M.C. Geluk, I. Ritsema, W.E. Westerhoff & T.E. Wong, 2003. *De ondergrond van Nederland*. Utrecht.

Afbeelding 2. Boorpuntenkaart. De locatie is blauw omlijnd. Door: A.J. Wullink.

Bijlage 1 Boorstaten

De volgende afkortingen worden in de boorstaten gebruikt.

---

grondsoort (onderdeel lithologie)	s1	zwak siltig
Z zand		

bijmengsel (onderdeel lithologie)

---

boring 1 RD-X: 223.623. RD-Y: 454.223. Maaiveld: 14,70. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
20 Zs1	donker bruin	scherp	Bodemhorizont: A.
100 Zs1	geel	beëindigd	Bodemhorizont: C.

---

boring 2 RD-X: 223.540. RD-Y: 454.242. Maaiveld: 14,70. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
20 Zs1	donker bruin	scherp	Bodemhorizont: A.
100 Zs1	geel	beëindigd	Bodemhorizont: C.

---

boring 3 RD-X: 223.457. RD-Y: 454.266. Maaiveld: 14,80. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
30 Zs1	donker bruin	scherp	Bodemhorizont: A.
100 Zs1	geel	beëindigd	Bodemhorizont: C.

---

boring 4 RD-X: 223.523. RD-Y: 454.321. Maaiveld: 14,80. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
30 Zs1	donker bruin	scherp	Bodemhorizont: A.
100 Zs1	geel	beëindigd	Bodemhorizont: C.

---

boring 5 RD-X: 223.587. RD-Y: 454.383. Maaiveld: 14,90. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
30 Zs1	zwartbruin	scherp	Bodemhorizont: A.
40 Zs1	geelbruin	scherp	Bodemhorizont: AC.
100 Zs1	geel	beëindigd	Bodemhorizont: C.

---

boring 6 RD-X: 223.657. RD-Y: 454.385. Maaiveld: 15,20. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
30 Zs1	bruin	scherp	Bodemhorizont: AC.
100 Zs1	geel	beëindigd	

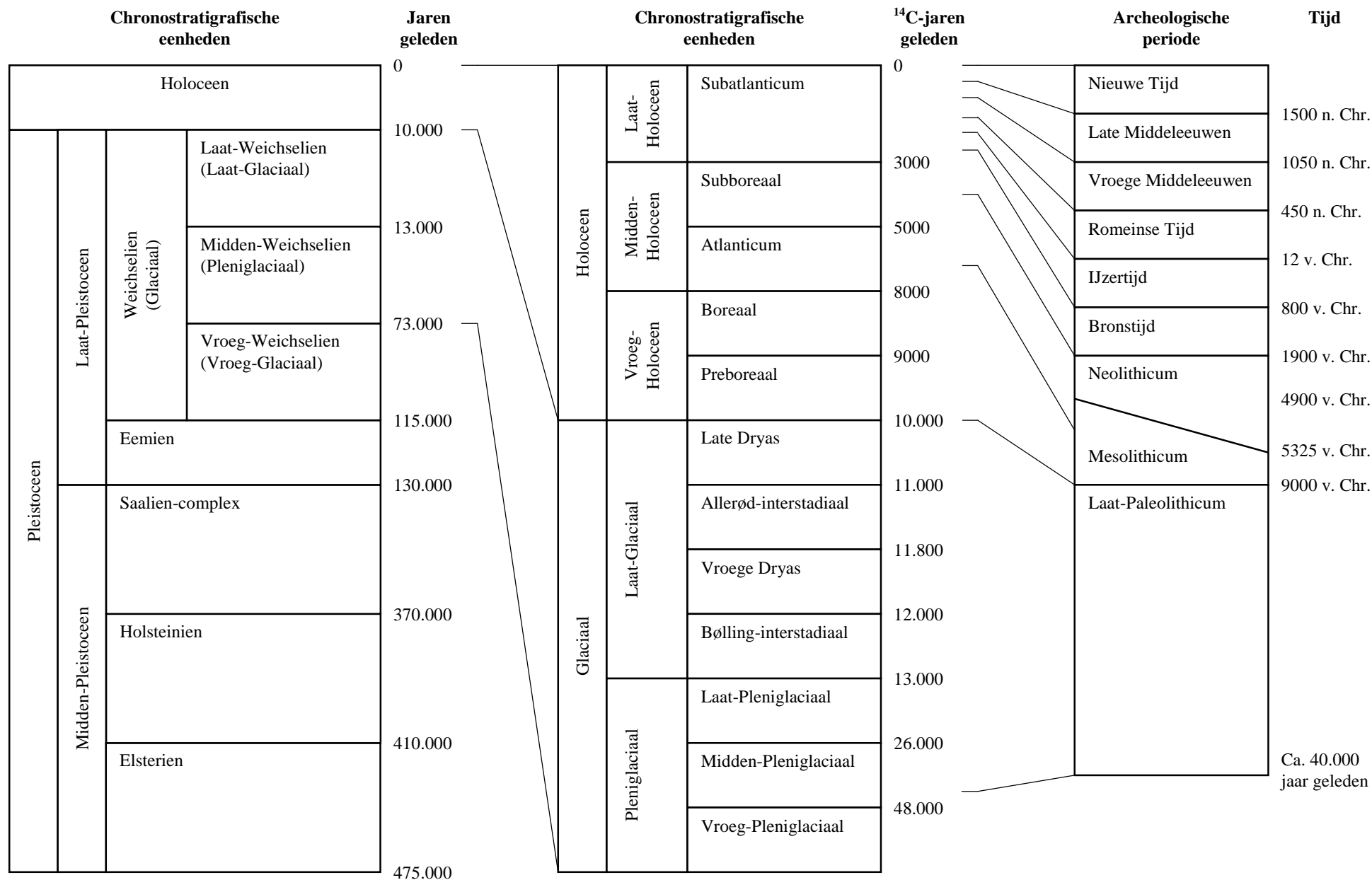
---

boring 7 RD-X: 223.711. RD-Y: 454.327. Maaiveld: 15,00. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
20 Zs1	zwartbruin	scherp	Bodemhorizont: A.
30 Zs1	oranjebruin	scherp	Bodemhorizont: B, humus.
50 Zs1	oranjegeel	geleidelijk	Bodemhorizont: BC.
100 Zs1	geel	beëindigd	

Bijlage 2. Een overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes. Door: A.J. Wullink. Gebaseerd op: Brandt et al. 1992; De Mulder et al. 2003; Berendsen 2004.